

Rikspolisstyrelsens författningssamling

ISSN 0347-545X

Utgivare: chefsjuristen Eva-Lotta Hedin

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt;

RPSFS 2012:33
FAP 226-1

beslutade den 12 november 2012.

Utkom från trycket
den 14 december 2012

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 e och f §§ förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen och meddelar följande allmänna råd.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Författningsbestämmelser	3
Polismyndighetens eftersöksverksamhet	4
Länsansvarig inom polismyndigheten	4
Lokalt ansvarig inom polismyndigheten	5
Samverkan på lokal nivå	5
Den frivilliga eftersöksorganisationen inom Nationella Viltolycksrådet	5
Länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet	5
Ansvarsområden	5
Samordningsansvarig lokalt inom Nationella Viltolycksrådet	6
Kontaktpersoner	6
Eftersöksjägare, eftersöksekipage och eftersökspatrull	6
Anlitad jakträttshavare	7
Godkännande och uteslutning	7
Utrustning	8
Platsbesök och eftersök	11
Dokumentation och diarieföring	11
Beslut om platsbesök och eftersök samt fördelning av eftersöksuppdrag	12
Underrättelse till markägare eller jakträttshavare	14
Avlivning inom detaljplanelagt område och eftersök vid väg	14
Bistånd från jakträttshavare	15
Återrapportering efter platsbesök	15
Kontinuerlig återrapportering vid eftersök	15
Avbrytande och återupptagning av eftersök	16
Avslut	16
Återrapportering vid avslutat eftersöksuppdrag	17

RPSFS 2012:33	Åtgärder med avlivat vilt	17
	Ersättning	18
	Åtgärder med vilt i andra fall än sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon	19
	Djur som är farliga eller orsakar avsevärd skada	19
	Vilt som lider	20
	Statens vilt som omhändertagits, påträffats dött eller dödats	21
	Lokala föreskrifter	21

Inledning

1 § Denna författning innehåller bestämmelser om polismyndighetens organisation för och samordning av eftersök av vilt som varit inblandat i en sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon.

Författningen innehåller därutöver upplysningar om bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905) som har betydelse för polisens åtgärder med vilt i andra fall än vid sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon samt rekommendationer om tillämpningen av bestämmelserna.

2 § Enligt 2 § andra stycket 6 förordningen (1989:773) med instruktion för Rikspolisstyrelsen svarar Rikspolisstyrelsen för organisation och samordning av verksamhet för eftersök av trafikskadat vilt.

Det övergripande arbetet med organisation och samordning av eftersöksverksamheten som avses i första stycket bedrivs genom det Nationella Viltolycksrådet.

Författningsbestämmelser

3 § Om ett vilt har varit inblandat i en sammanstötning med ett motorfordon eller spårbundet fordon får polismyndigheten enligt 26 a § jaktlagen (1987:259) vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas. Polismyndigheten får även ge någon annan i uppdrag att vidta sådana åtgärder.

Har polismyndigheten underrättats om att sammanstötning skett mellan ett motorfordon eller spårbundet fordon och ett djur av en art som anges i 33 § första stycket eller i 40 § första stycket jaktförordningen (1987:905) får polismyndigheten, enligt 40 § andra stycket jaktförordningen, ge någon annan i uppdrag att genomföra eftersök av djuret. Berörd jakträttshavare eller markägare ska om möjligt underrättas om beslutet.

4 § Bestämmelser om arbetsmiljöns beskaffenhet och om arbetsgivarens allmänna skyldigheter när det gäller att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet finns i 2 och 3 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160).

I arbetsmiljöförordningen (1977:1166) finns bestämmelser om anmälan till Arbetsmiljöverket vid dödsfall eller svårare personskada som drabbat arbetstagare. Detsamma gäller vid tillbud som har inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa.

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) finns bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås.

5 § Naturvårdsverket har utfärdat närmare föreskrifter om genomförande av eftersök i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

Polismyndighetens eftersöksverksamhet

Länsansvarig inom polismyndigheten

6 § Polismyndigheten ska utse en länsansvarig för samordningen av polismyndighetens eftersöksverksamhet.

Allmänna råd

Polismyndigheten bör utifrån verksamhetens krav och omfattning bedöma behovet av att utse även en biträdande länsansvarig.

Kontakter mellan polismyndigheten och Rikspolisstyrelsen i frågor om verksamheten inom Nationella Viltolycksrådet bör ske via länsansvarig.

7 § I länsansvariges samordningsansvar ingår att vara sammankallande för Nationella Viltolycksrådets regionala möten, anordna utbildningar för polismyndighetens personal samt i samverkan med länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet anordna utbildningar för utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare.

Allmänna råd

Det är särskilt angeläget att polismyndigheten anordnar utbildningar för berörd personal inom myndigheten, såsom personal vid länskommunikationscentral, Polisens kontaktcenter, vakthavande befäl, stationsbefäl och närpolischefer.

8 § Den länsansvarige ska i samråd med länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet kontrollera att kontaktpersonerna, eftersöksjägarna och de anlitade jakträttshavarna uppfyller föreskrivna kompetenskrav enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt samt godkänna dessa innan de anlitas av polismyndigheten.

Den länsansvarige ska vidare tillse att utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare fullgör sina uppdrag på ett lämpligt och godtagbart sätt.

Allmänna råd

För att organisationen ska fungera effektivt och varaktigt är det särskilt viktigt att bevaka hur uppdragen fördelas.

Regionalt bör en begäran om ytterligare kontaktpersoner eller eftersöksjägare framföras till länsansvarig som initierar frågan hos Nationella Viltolycksrådet regionalt.

9 § Endast den som med godkänt resultat har genomgått central funktionsinriktad utbildning beslutad och anordnad av Rikspolisstyrelsen får vara länsansvarig eller biträdande länsansvarig för eftersöksverksamheten.

Den som genomgått utbildning enligt första stycket ska senast vart tredje år med godkänt resultat genomgå central funktionsinriktad utbildning beslutad och anordnad av Rikspolisstyrelsen.

Polismyndigheten får medge undantag från första och andra stycket om det i det enskilda fallet finns särskilda skäl.

RPSFS 2012:33

Allmänna råd

Exempel på när undantag bör kunna medges är när en vakans uppstår oförutsett och myndigheten inte har tillgång till en utbildad ersättare eller om den länsansvarige har varit tjänstledig och därför inte har haft möjlighet att genomgå utbildning enligt andra stycket inom föreskriven tid.

10 § Det åligger polismyndigheten att se till att länsansvarig och biträdande länsansvarig genomgår utbildning enligt 9 §.

Lokalt ansvarig inom polismyndigheten

11 § Polismyndigheten ska inom myndigheten utse lokalt ansvariga för ett eller flera ansvarsområden för kontakten med lokalt samordningsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet.

Samverkan på lokal nivå

12 § Polismyndigheten ansvarar för att regelbunden samverkan sker med lokala parter inom Nationella Viltolycksrådet i respektive ansvarsområde som avses i 15 §.

13 § Polismyndigheten ska vara sammankallande för informationsmöten och utbildning minst en gång per år med kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare.

Den frivilliga eftersöksorganisationen inom Nationella Viltolycksrådet

Länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet

14 § Polismyndigheten ska, efter förslag från Nationella Viltolycksrådet regionalt, utse en länsansvarig och en biträdande länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet med ansvar för att erforderligt antal kontaktpersoner och eftersöksekipage finns att tillgå i länet samt för samordningen av kontaktpersoner och eftersöksekipage.

Ansvarsområden

15 § Polismyndigheten ska, efter samråd med länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet, dela in polisområdet i för eftersöksverksamheten lämpliga ansvarsområden.

Ett ansvarsområde ska anges med en beteckning som innehåller länsbokstav följt av ett områdesnummer i löpnummerordning (t.ex. AB0001).

Gränslinjerna för respektive ansvarsområde bör utgöras av avgränsningar såsom kommun eller del av kommun, församling, viltvårdsområden, skötselområden, vägar eller vägsträckor. I vissa fall kan ett ansvarsområde omfatta flera kommuner.

Avgörande för en lämplig indelning är att det inte bör vara större än att den eller de kontaktpersoner som ansvarar för området kan upprätthålla en god lokalkännedom och kunskap om markägar- och jakträttsförhållandena inom området.

Samordningsansvarig lokalt inom Nationella Viltolycksrådet

16 § Polismyndigheten ska, efter samråd med länsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet, utse en lokalt samordningsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet med ansvar för ett eller flera ansvarsområden. En lokalt samordningsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet ska inom sitt eller sina ansvarsområden svara för kontakten med lokalt ansvarig inom polismyndigheten, se till att det finns tillräckligt antal kontaktpersoner och eftersöksekipage att tillgå samt ansvara för kontakten med och samordningen av dessa.

Kontaktpersoner

17 § Med kontaktperson avses en person som, via Nationella Viltolycksrådet regionalt, frivilligt åtagit sig och av polismyndigheten blivit godkänd för att stå till förfogande för att genomföra platsbesök eller fördela eftersöksuppdrag som avses i 40 § jaktförordningen (1987:905). Kontaktpersonen ska uppfylla kompetenskraven i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt och vara registrerad i Nationella Viltolycksrådets databas.

Allmänna råd

Kontaktperson som endast förmedlar information till jakträttshavare får registrera telefonuppdrag i Nationella Viltolycksrådets databas.

Eftersöksjägare, eftersöksekipage och eftersökspatrull

18 § Med en eftersöksjägare avses en person som, via Nationella Viltolycksrådet regionalt, frivilligt åtagit sig och av polismyndigheten blivit godkänd för att stå till förfogande för eftersök enligt 40 § jaktförordningen (1987:905). Eftersöksjägaren ska uppfylla kompetenskraven i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt och vara registrerad i Nationella Viltolycksrådets databas.

19 § Med ett eftersöksekipage avses en eftersöksjägare med hund.

20 § Med en eftersökspatrull avses en eftersöksjägare med hund och ytterligare minst en eftersöksjägare beroende på vilket djur som eftersöks enligt 46 och 47 §§.

21 § Vid eftersök där snödjup, andra väderleksförhållanden eller terrängförhållanden avsevärt försvårar att hund används får eftersöksjägaren avgöra om hund ska medföras eller inte.

Anlitad jakträttshavare

22 § Med anlitad jakträttshavare avses en markägare, eller en av markägaren anlitad person, som uppfyller krav för eftersöksjägare enligt 18 § och som frivilligt åtagit sig att stå till förfogande för eftersök som börjar i eget jaktområde.

En anlitad jakträttshavare behöver inte stå till förfogande för andra eftersöksuppdrag än sådana som börjar i eget jaktområde men ska fullfölja ett påbörjat eftersök även om det fortsätter över annans jaktområde.

Godkännande och uteslutning

23 § Innan polismyndigheten godkänner en av Nationella Viltolycksrådet regionalt föreslagen person för uppdrag som kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare ska polismyndigheten göra en bedömning av om denne innehar tillräcklig kompetens och med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget.

Bestämmelser om polismyndighets rätt att få ut uppgifter ur belastningsregistret i ärenden om uppdrag vid myndigheten finns i 10 § första stycket 4 förordningen (1999:1134) om belastningsregister.

Allmänna råd

Polismyndighetens bedömning av en föreslagen persons lämplighet för ett uppdrag som kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare bör omfatta inte bara personens sakliga kompetens. I bedömningen bör vägas in att personen utför uppdrag åt polismyndigheten och är att betrakta som en representant för en viss del av polisverksamheten. Särskild vikt bör därför läggas vid personens allmänna laglydnad, men även vid att denne under sitt uppdrag förväntas uppträda och genomföra detta på ett lämpligt sätt. Polismyndigheten bör ställa som krav att en utsedd person är samarbetsvillig och att denne tjänstvilligt åtar sig utpekade uppdrag samt deltar i utbildningar och möten som anordnas av polismyndigheten. Eftersöksuppdrag kan ofta behöva genomföras under besvärliga väderleks- och terrängförhållanden. Det bör därför även göras en bedömning av om personen har tillräcklig hälsa och kroppskrafter för uppdraget.

Även beträffande länsansvarig och samordningsansvarig lokalt inom Nationella Viltolycksrådet bör polismyndigheten göra en bedömning av personens lämplighet som samarbetspart, dock utan att det i dessa fall kan bli fråga om någon ingående kontroll genom t.ex. slagningar i belastningsregistret.

24 § Polismyndigheten ska, efter samråd med lokalt samordningsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet, godkänna ett lämpligt antal kontaktpersoner för varje ansvarsområde som avses i 15 §.

Antalet kontaktpersoner per ansvarsområde bör i normalfallet inte överstiga fem stycken.

25 § Polismyndigheten ska, efter samråd med lokalt samordningsansvarig inom Nationella Viltolycksrådet, godkänna ett lämpligt antal eftersöksekipage för varje ansvarsområde som avses i 15 §.

Allmänna råd

Det är polismyndigheten som bedömer behovet av och beslutar om lämpligt antal eftersöksekipage för respektive ansvarsområde. Vid bedömningen av behovet bör hänsyn tas till bl.a. att det finns ett tillräckligt antal eftersöksekipage för att upprätthålla dygnstäckning, kompetens för respektive viltslag, ansvarsområdets storlek och uppskattad arbetsbelastning.

26 § Om en kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare inte längre har den kompetens som föreskrivs i 17, 18 och 22 §§ och inte uppfyller kraven enligt 33 a § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt eller av andra skäl kan anses olämplig för uppdraget ska han eller hon uteslutas.

Allmänna råd

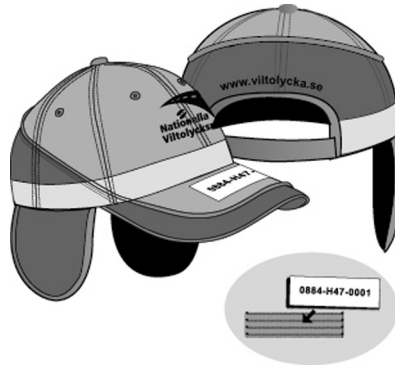
Då en kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare bedöms som olämplig att inneha skjutvapen eller om lämpligheten utreds av polismyndigheten, bör han eller hon inte anlitas. Har polismyndigheten beslutat att utesluta en person från vidare uppdrag bör han eller hon underrättas om ställningstagandet. Även Nationella Viltolycksrådet regionalt bör underrättas om bedömningen. Utesluten person kan markeras i databasen. Sådan markering kan i tveksamma fall vid t.ex. utredning om brott, även ske tillfälligt. Det bör observeras att uppgifter som kan ligga till grund för uteslutning kan omfattas av bestämmelser om sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Utrustning

27 § Bestämmelser om minimikrav på klädsel för eftersöksjägare finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. Av föreskrifterna följer att en eftersöksjägare vid utförandet av sitt uppdrag ska bära väst försedd med reflex, länsbokstav och identifikationsnummer på ryggen samt huvudbonad.

28 § Klädseln ska innehålla följande plagg med följande utformning.

- **Keps** med öronlappar i fluorescerande material i gult och orange samt reflexer. Kepsens front ska vara försedd med ID-nummer på löstagbar kardborretikett samt Nationella Viltolycksrådets logotyp.

- **Väst** med dragkedja och kort ärm i fluorescerande material i gult och orange samt reflexer. Fram- och baksida ska vara försedda med texten ”VILTOLYCKA”. Framsidan ska vara försedd med Nationella Viltolyckorådets logotyp och baksidan med ID-nummer på löstagbar kardborretikett. Västens ärmar ska vara försedda med reflexer och slitsar med kardborrband.

- **Benreflex** i fluorescerande gult och orange samt försedd med Nationella Viltolyckorådets logotyp.

29 § Hund som medförs vid platsbesök och eftersök ska bära halsband med följande utformning.

- **Halsband** i fluorescerande gult och orange och reflex samt försedd med Nationella Viltolycksrådets logotyp.

30 § Polismyndigheten ska tillhandahålla sådan utrustning som sägs i 28 och 29 §§ samt särskild skyltutrustning i form av tre magnetskyltar med text viltolycka, varningslykta och handlampa med vitt sken till utsedda kontaktpersoner, eftersöksjägare samt anlitade jakträttshavare. Utlämnandet av utrustningen ska registreras.

Kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare ska bära klädseln som en enhet. Klädseln och halsband får användas endast under uppdrag som polismyndigheten beslutat om.

I särskild skyltutrustning för viltolycka ingår även två varningstält med text viltolycka som tillhandahålls av polismyndigheten vid behov.

Allmänna råd

Hur särskild skyltutrustning för viltolycka ska användas finns beskrivet i Nationella Viltolycksrådets obligatoriska utbildning för kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare.

31 § Polismyndigheten ska beställa sådan utrustning som sägs i 28 och 29 §§ av Rikspolisstyrelsen. Särskild skyltutrustning som sägs i 30 § införskaffas av respektive polismyndighet.

32 § Polismyndigheten ska upplysa om att utrustning enligt 28, 29 och 30 §§ får användas endast under uppdrag som polismyndigheten beslutat om.

33 § Polismyndigheten ska återta utrustningen när uppdraget att ingå i polismyndighetens eftersöksorganisation upphör. Återlämnandet ska registreras.

Dokumentation och diarieföring

34 § En anmälan om sammanstötning med vilt enligt 40 § jaktförordningen (1987:905) samt beslut om platsbesök eller eftersök av sådant vilt ska dokumenteras i en händelserapport (HR) i systemet STORM eller på formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1). Om polismyndigheten bedömer att ett platsbesök eller eftersök inte ska genomföras ska även en notering om detta göras i händelserapporten eller på formuläret. Ett HR-nummer ska anges i formuläret. Om endast ett HR upprättas ska det innehålla motsvarande uppgifter som i formuläret.

35 § Polismyndigheten ansvarar för att händelserapporten eller formuläret *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1) diarieförs i trafikdiariet (T-diarieriet), med angivande av nationella brottskoder för trafikskadat vilt och viltolycka med spårbunden trafik. Aktuellt HR-nummer ska anges i anteckningsfältet.

36 § I polismyndighetens dokumentation av beslut om eftersök ska, i förekommande fall, anges uppgift om särskilda villkor för eftersöksuppdragets genomförande.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår vilka skjutvapen som är lämpliga att använda vid eftersök. Dock får enhandsvapen, oavsett kaliber, inte tillåtas vid platsbesök eller eftersök som avses i denna författning.

Om annat vapen än skjutvapen har använts för att avliva ett skadat vilt ska detta anges särskilt i viltolycksrapporten i Nationella Viltolycksrådets databas.

Allmänna råd

Ett beslut om att ett eftersök ska genomföras innefattar en rätt att genomföra spårning och avlivning av viltet vid andra tider och på andra jaktområden än som annars är tillåtet. Med särskilda villkor för eftersöket avses att polismyndigheten kan besluta om att eftersöket får bedrivas med andra metoder och medel än som annars är tillåtet. Eftersöksjägaren bör dock, utan särskilt beslut från polismyndigheten, med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet själv få avgöra om eftersöket behöver ske från motordrivet fordon eller med hjälp av lampor eller om avlivning av viltet ska ske med annat lämpligare vapen än skjutvapen.

37 § En kontaktperson, eftersöksjägare och anlita jakträttshavare ska vid utförandet av sitt uppdrag medföra en preliminär viltolycksrapport, av vilken ska framgå uppgifter om polismyndighetens beslut om platsbesök eller eftersök, samt kunna styrka sin identitet. Viltolycksrapporten kan ersättas med uppgifter i ett SMS från polismyndigheten under förutsättning att telefon-täckning finns.

Beslut om platsbesök och eftersök samt fördelning av eftersöksuppdrag

38 § Fattar polismyndigheten beslut om att ge någon i uppdrag att genomföra platsbesök eller eftersök av vilt enligt 40 § andra stycket jaktförordningen (1987:905) ska en kontaktperson inom vars ansvarsområde sammanstötningen har skett ges i uppdrag att genomföra ett platsbesök och/eller fördela eftersöksuppdraget till lämpligt eftersöksekipage eller anlitad jakträttshavare. Polismyndigheten ska i samband med att kontaktpersonen ges uppgiften ange händelserapportens nummer (HR).

39 § En kontaktperson kan överlämna uppdraget till annan kontaktperson om uppdragets tidsåtgång och reseavstånd förkortas.

40 § Kontaktpersonen ska alltid redovisa uppdraget samt i förekommande fall fördela ytterligare eftersöksuppdrag.

41 § Kontaktpersonen ska ansvara för att kontakt mellan polisen och eftersöksjägaren etableras. Om kontaktpersonen tillika är eftersöksjägare, får denne genomföra eftersök endast efter polismyndighetens beslut, vilket ska dokumenteras.

42 § Om viltet är kvar på olycksplatsen ska polismyndigheten ge kontaktpersonen i uppdrag att göra ett platsbesök. I de fall viltet är skadat ska det avlivas.

Platsbesök kan även genomföras för att fastställa positionen för viltolyckan, vem som har jakträtten eller för att bedöma vilken djurart som skadats samt om flera djur skadats.

Även när kontaktpersonen använder hund för någon av de i första och andra styckena beskrivna åtgärderna är det att betrakta som ett platsbesök.

Om viltet vid platsbesöket inte finns kvar ska kontaktpersonen i sitt uppdrag från polismyndigheten fördela eftersöksuppdrag till lämpligt eftersöksekipage eller anlitad jakträttshavare.

*Allmänna råd**Platsbesök*

För det fall platsbesök inte bedöms som nödvändigt kan det vara tillräckligt att kontaktpersonen redovisar uppgifterna direkt i Nationella Viltolycksrådets databas. Exempel på sådan händelse kan vara när platsen är känd, viltet med säkerhet redan har avlidit och endast under rättelse till markägare ska göras.

Vid viltolycka med spårbundet fordon där djuret med säkerhet redan har avlidit är det inte heller nödvändigt med platsbesök. Det är dock angeläget att uppgifter om dessa viltolyckor registreras i Nationella Viltolycksrådets databas. Detta ombesörjs av Trafikverket.

Det är inte tillåtet att beträda spår område utan medföljande behörig personal från Trafikverket eller annan infrastrukturförvaltare.

Det bör noteras att bestämmelserna i 26 a § jaktlagen (1987:259) och 40 § första stycket jaktförordningen (1987:905) inte innebär att polismyndigheten alltid ska genomföra ett eftersök i de fall det gjorts en anmälan om sammanstötning mellan motorfordon eller spårbundet fordon och vilt. Polismyndigheten får utifrån omständigheterna i det enskilda fallet göra en bedömning av om ett eftersök är nödvändigt och möjligt att genomföra.

Anmälares uppgifter om t.ex. viltart, antal vilt, iakttagbara skador på viltet och omfattningen av fordonsskador bör till viss del kunna ligga till grund för en sådan bedömning. Anmälares emellertid i många fall sakna möjlighet att lämna en fullständig och riktig redogörelse av händelsen och dess följder. Om det inte med ledning av anmälares uppgifter kan säkerställas att ett eftersök inte är nödvändigt, bör polismyndigheten vidta åtgärder för att få till stånd ett platsbesök eller ett eftersök.

Innan polismyndigheten beslutar att ett eftersök inte ska genomföras bör samråd ske med en kontaktperson. Skäl för ett sådant beslut kan vara att det är uppenbart att viltet är dött eller att det på grund av rådande väderlek utgör en betydande säkerhetsrisk för en eftersöksjägare att genomföra ett eftersök.

43 § Vill en anlitad jakträttshavare som sägs i 22 §, genomföra ett eftersök som börjar i eget jaktområde, ska kontaktpersonen, om det är lämpligt, ge honom eller henne i uppdrag att genomföra eftersöket.

Av uppdraget till jakträttshavaren ska framgå att eftersöket ska genomföras även om eftersöket sker över annans jaktområde och att resultatet av eftersöket ska återrapporteras till kontaktpersonen.

Om jakträttshavaren avstår från att genomföra eftersöket eller inte kan anträffas, ingår i kontaktpersonens uppdrag att utse lämpligt eftersöksekipage för att genomföra eftersöket.

Allmänna råd

I de fall det övervägs att ge en anlitad jakträttshavare som sägs i 22 § i uppdrag att genomföra eftersöket måste iakttas att djurskyddsintresset får anses komma främst och att det förutsätter att eftersöksåtgärder kan sättas in utan onödigt dröjsmål.

44 § Då polismyndigheten i sin riskbedömning och efter samråd med kontaktpersonen anser det nödvändigt, kan kontaktpersonen biträda annan eftersöksjägare. Kontaktpersonen får då av säkerhetsskäl inte medföra laddat vapen.

45 § Om ett eftersök avser björn, varg, järv eller lo ska polismyndigheten i första hand kontakta länsstyrelsen för att undersöka möjligheten att anlita de hundekipage som länsstyrelsen rekommenderar för att eftersöka och avvisa rovdjur. Anlitad eftersöksjägare ska alltid vara registrerad i Nationella Viltolycksrådets databas för att ersättning för uppdraget ska utbetalas.

46 § Om de hundekipage som länsstyrelsen rekommenderar inte kan anlitas för eftersök av björn, varg, järv eller lo ska eftersöket genomföras av en eftersökspatrull. En sådan eftersökspatrull ska bestå av ett eftersöksekipage och ytterligare minst en eftersöksjägare.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår kompetenskrav för eftersök av björn, varg, järv eller lo.

47 § Vid eftersök av vildsvin ska eftersöket, om det är motiverat, också genomföras av en eftersökspatrull. Patrullen ska då bestå av ett eftersöksekipage och ytterligare en eftersöksjägare.

Allmänna råd

Beräffande eftersök av vildsvin kan det vara motiverat att använda en eftersökspatrull när eftersöket avser vuxna djur eller djur i flock.

Underrättelse till markägare eller jakträttshavare

48 § Kontaktpersonen ska om möjligt underrätta berörd markägare eller jakträttshavare om att polismyndigheten har beslutat att ett eftersök kommer att genomföras på dennes mark.

En underrättelse behöver inte lämnas om markägaren eller jakträttshavaren tidigare skriftligen meddelat kontaktpersonen om att han eller hon inte vill eller behöver bli underrättad. En underrättelse behöver inte heller lämnas om jakträttshavaren redan fått en förfrågan som sägs i 43 §.

Allmänna råd

Syftet med underrättelsen är enbart att informera markägaren eller jakträttshavaren om att ett eftersök kommer att genomföras på hans eller hennes mark. Normalt bör inte krävas att fler än ett försök till kontakt med berörd markägare eller jakträttshavare genomförs. Dock är det under allmän jakttid särskilt angeläget att kontakta markägaren eller jakträttshavaren för att upplysa om att ett eftersök kommer att genomföras. Vid bedömningen av hur många kontaktförsök som ska genomföras bör vägas in att djurskyddsintresset får anses komma i första hand.

Avlivning inom detaljplanelagt område och eftersök vid väg

49 § Innan ett anträffat skadat vilt avlivas med skjutvapen inom ett detaljplanelagt område, ska polismyndigheten underrättas för att bedöma om det är nödvändigt att viltet avlivas omedelbart eller om polis först ska sändas till platsen.

Också i de fall eftersök genomförs på eller invid en väg ska polismyndigheten, med hänsyn tagen till trafiksituationen och säkerheten för trafikanter, kontaktpersoner, eftersöksjägare och anlidade jakträttshavare göra en riskbedömning av om polis ska sändas till platsen.

Vid avlivning av vilt inom detaljplanelagt område bör polismyndigheten göra en bedömning av om en person som har särskilt uppdrag av kommunal nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet för jakt inom samlad bebyggelse (kommunal jägare) bör anlitas för att avliva viltet.

För att förkorta lidandet för ett anträffat skadat vilt är det oftast nödvändigt att viltet avlivas vid anträffandet. Av hänsyn till säkerheten för allmänheten är det dock angeläget att polismyndigheten först gör en bedömning av om polis ska sändas till platsen för att upprätta avspärningar eller vidta andra säkerhetsåtgärder.

Bistånd från jakträttshavare

50 § Om en älg eller hjort har skadats av någon annan anledning än påskjutning och till följd av detta dött eller avlivats under fredningstid får djuret, enligt 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905), behållas av jakträttshavaren eller viltvårdsområdesförening, om de har hjälpt till med att vid behov spåra och avliva djuret eller ta hand om det.

Enligt 34 § fjärde stycket gäller detsamma som sägs i 34 § andra och tredje styckena även i fråga om älg eller hjort som under fredningstid har avlivats eller fångats enligt 30 eller 40 §§ jaktförordningen.

Allmänna råd

Bestämmelsen innebär att en jakträttshavare eller viltvårdsområdesförening, som inte fått i uppdrag av polismyndigheten att genomföra ett eftersök i samband med sammanstötning mellan älg eller hjort och ett motorfordon eller spårbundet fordon, kan bistå polismyndigheten med andra åtgärder, som t.ex. hjälp åt eftersöksekipage med spårning, vägvisning eller att ta hand om viltet. Det är polismyndigheten som bedömer om det finns ett behov av att få hjälp från jakträttshavaren, banhållaren eller viltvårdsområdesföreningen med sådana åtgärder. Vid behov kan bedömningen göras i samråd med en kontaktperson. Polismyndighetens begäran om bistånd av jakträttshavaren eller viltvårdsområdesföreningen bör dokumenteras.

Återrapporering efter platsbesök

51 § Har platsbesök genomförts, som inte leder till eftersök, ska kontaktpersonen återrapporera vidtagna åtgärder genom en viltolycksrapport i Nationella Viltolycksrådets databas och genom telefonsamtal till polismyndigheten.

Kontinuerlig återrapporering vid eftersök

52 § Av säkerhetsskäl ska kontaktperson komma överens med eftersöksjägaren eller anlita jakträttshavare om att inom lämplig tid höra av sig till kontaktpersonen. Om förbindelse inte kan etableras ska kontaktpersonen skyndsamt meddela polismyndigheten.

Om kontaktperson tillika efter polismyndighetens beslut är eftersöksjägare, ska denne istället efter överenskommelse återrapportera till polismyndigheten genom telefonsamtal.

Avbrytande och återupptagning av eftersök

53 § Om eftersöksjägaren, den anlitate jakträttshavaren eller kontaktpersonen gör bedömningen att eftersöket måste avbrytas får det återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage.

Ett avbrutet eftersök ska återupptas eller fullföljas av annat eftersöksekipage senast nästkommande dygn. Om även ett återupptaget eftersök avbryts, ska polismyndigheten kontaktas innan ett nytt eftersök får genomföras.

Vad som sägs i första stycket gäller inte vid eftersök av björn, varg, järv eller lo. Om ett sådant eftersök avbryts ska polismyndigheten underrättas för beslut om eftersöket ska återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annan eftersökspatrull.

Om ett eftersök avbryts för att återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage, ska markägaren eller jakträttshavaren om möjligt underrättas om åtgärden.

Allmänna råd

I vissa fall kan ett fortsatt eftersök öka eller förlänga djurets lidande och detta särskilt om det råder svåra terräng- eller väderleksförhållanden. Om eftersöket pågått under en längre tid utan resultat eller eftersöksjägaren eller den anlitate jakträttshavaren gör bedömningen att det inte finns någon rimlig möjlighet till framgång med att spåra upp och avliva viltet, kan det därför bli aktuellt att göra en bedömning av om eftersöket ska avslutas definitivt, fullföljas av annat eftersöksekipage eller avbrytas och återupptas vid annan tidpunkt.

En avvägning måste också göras mellan intresset av att förkorta djurets lidande och säkerheten för anlitat eftersöksekipage. Vid säkerhetsbedömningen bör läggas stor vikt vid rådande väderlek samt sikt- och terrängförhållanden. Ytterligare vägledning om när ett eftersök bör avbrytas av djurskyddsskäl finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

Vid tveksamhet om ett avbrutet eftersök ska återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage bör samråd ske med polismyndigheten.

Under tid när allmän jakt är tillåten i området är det särskilt angeläget att kontakta markägaren eller jakträttshavaren för att upplysa om att ett eftersök avbrutits och kommer att återupptas vid annan tidpunkt eller fullföljas av annat eftersöksekipage.

Avslut

54 § Ett eftersök är avslutat när

1. viltet påträffas dött,
2. viltet påträffas skadat och, vid behov, avlivats,

3. viltet påträffas oskadat eller har skador som inte kräver att det avlivs,
4. viltet inte kan anträffas, eller
5. polismyndigheten i annat fall beslutar att eftersöksuppdraget ska avslutas.

Åtterrapporering vid avslutat eftersöksuppdrag

55 § När ett eftersöksuppdrag är avslutat ska eftersöksjägaren lämna en muntlig återrapportering eller SMS om täckning finns till kontaktpersonen. Om kontaktperson tillika efter polismyndighetens beslut är eftersöksjägare, ska denne istället återrapportera till polismyndigheten.

Kontaktpersonen ska därefter, i förekommande fall tillsammans med eftersöksjägaren, återrapportera resultatet av ett genomfört eftersök till polismyndigheten genom en viltolycksrapport i Nationella Viltolycksrådets databas. Kontaktpersonen ska kontrollera uppgifterna i viltolycksrapporten och avsluta ärendet.

Åtgärder med avlivat vilt

56 § Kontaktpersonen ska om möjligt underrätta jakträttshavaren för det område där viltet har avlivats eller anträffats avlidet. Även för det fall viltet inte har anträffats ska jakträttshavaren om möjligt underrättas. Kontaktför-sök ska dokumenteras.

Har björn, varg, järv, lo, utter eller örn avlivats eller påträffats avlidet ska kontaktpersonen underrätta polismyndigheten för beslut om vad som ska ske med viltet. Detsamma gäller om älg eller hjort har avlivats eller påträffats avlidet, om jakträttshavaren inte kan anträffas.

Allmänna råd

Syftet med en underrättelse enligt första stycket är i första hand att ge jakträttshavaren eller markägaren möjlighet att ta hand om viltet för det fall viltet tillfaller honom eller henne. Normalt bör i sådant fall krävas att flera försök till kontakt med berörd jakträttshavare genomförs. Vid bedömningen av hur många kontaktförsök som ska genomföras och inom vilken tidsperiod detta ska ske, bör hänsyn tas till bl.a. rådande väderleksförhållanden, temperatur och om viltet är urtagat.

I fråga om rådjur, mufflonfår eller vildsvin bör underrättelsen till jakträttshavaren begränsas till att kontaktpersonen informerar jakträttshavaren om att viltet avlivats eller påträffats dött och var viltet finns. Jakträttshavaren bör alltid beredas möjlighet att bedöma om viltet är otjänligt eller inte.

57 § Bestämmelser om statens vilt finns i 25 § jaktlagen (1987:259) och 33–38 §§ jaktförordningen (1987:905).

58 § Av 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905) följer att älg och hjort som under fredningstid skadats av någon annan anledning än påskjutning och till följd av detta dött eller avlivats får behållas av jakträtts-

havaren eller en viltvårdsområdesförening, om de har hjälpt till med att vid behov spåra och avliva djuret eller ta hand om det.

Ytterligare bestämmelser om hur det ska förfaras med ett statens vilt finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

Allmänna råd

När djuret är fredat

Bestämmelserna i 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905) innebär att älg och hjort, som under fredningstid påträffats dött eller avlivats vid ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon, får behållas av jakträttshavaren eller en viltvårdsområdesförening. Detta gäller under förutsättning att de vid behov hjälpt ett eftersöksekipage med t.ex. spårning eller vägvisning.

Om jakträttshavare eller viltvårdsområdesförening inte har bistått polismyndigheten på det sätt som anges i 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen finns bestämmelser om vem djuret ska tillfalla i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

När djuret inte är fredat

Enligt 10 § jaktlagen (1987:259) ingår i jakträtten rätt att tillgodogöra sig vilt som dödats i något annat sammanhang än vid jakt, om inte annat följer av jaktförordningen. I 33 § jaktförordningen ges bestämmelser om vilt som, under fredningstid, är statens vilt och som därför är undantagna från tillämpningen i 10 § jaktlagen. Bestämmelserna sammantaget medför att ett rådjur, mufflonfår eller vildsvin, som påträffas dött eller avlivas i samband med ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon, tillfaller jakträttshavaren oavsett om det är fredningstid eller inte.

Även beträffande bl.a. älg och hjort följer av 10 § jaktlagen att djuret tillfaller jakträttshavaren, om det under tid när det inte är fredat har påträffats dött eller avlivats i samband med ett eftersök efter sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon.

59 § Polismyndighetens beslut om åtgärder med avlivat vilt ska dokumenteras i en händelserapport (HR) i systemet STORM eller på formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

60 § Har björn, varg, järv eller lo påskjutits eller avlivats ska polismyndigheten snarast underrätta länsstyrelsen om åtgärden.

Ersättning

61 § Utbetalningsunderlag respektive fakturaunderlag för polismyndighetens beslut om ersättning till anlitad kontaktperson, eftersöksjägare och anlitad jakträttshavare ska, tillsammans med viltolycksrapport hämtas ur Natio-

nella Viltolycksrådets databas. Viltolyckor med motorfordon och spårbundna fordon ska särredovisas.

Polismyndigheten ska kontrollera underlagets uppgifter mot T-diarieförda uppgifter i HR eller formulär *Trafikolycka/Motorfordon-Vilt* (RPS 226.1).

Bestämmelser om ersättningsnivåer finns i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt. I de fall kontaktpersonen överlämnar uppdraget till annan kontaktperson utgår ersättningen till den kontaktperson som inrapporterar uppdraget i Nationella Viltolycksrådets databas.

Allmänna råd

För att rätt ersättning ska kunna utbetalas till eftersöksjägare och anlitade jakträttshavare är det viktigt att de tillsammans med kontaktpersonen redovisar en viltolycksrapport i Nationella Viltolycksrådets databas och att kontaktpersonen därefter kontrollerar uppgifterna i viltolycksrapporten och avslutar ärendet.

Åtgärder med vilt i andra fall än sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon

Djur som är farliga eller orsakar avsevärd skada

62 § Om ett vilt djur orsakar avsevärd skada eller om det kan antas vara farligt för människors säkerhet, får polismyndigheten, enligt 9 § första stycket jaktlagen (1987:259), låta avliva djuret, om det inte finns någon annan tillfredsställande lösning.

Allmänna råd

Bestämmelsen är avfattad på så sätt att polismyndigheten i första hand ska försöka vidta andra lämpliga åtgärder, innan beslut får fattas om att djuret ska avlivas. Det torde innebära att polismyndigheten först måste göra en bedömning av om andra åtgärder är lämpliga att vidta, såsom att försöka skrämma bort djuret. Det kan bli aktuellt om t.ex. en björn befinner sig inom ett tätbebyggt område och därigenom utgör en fara för människors säkerhet. Ett annat exempel är om ett vilt djur utgör en fara för trafiksäkerheten genom att det tagit sig förbi ett viltstängsel och riskerar att komma ut i vägbanan.

Eftersom det är fråga om myndighetsutövning är utgångspunkten att polismyndigheten ska genomföra åtgärden med egen personal eller med hjälp av en jägare som biträder närvarande polis för att verkställa åtgärden med att skrämma bort eller avliva ett vilt djur. En jägare som hjälpt polismyndigheten med att spåra ett vilt djur, som kan antas vara farligt för människors säkerhet, i syfte att skrämma bort det eller avliva det kan enligt 40 a § andra stycket jaktförordningen (1987:905) erhålla ersättning för sina kostnader ur viltvårdsfonden genom att tillstålla polismyndigheten en faktura eller räkning.

Ett alternativ till den i andra stycket beskrivna ordningen är att polismyndigheten tecknar avtal med särskilt utpekade fysiska perso-

ner, som får i uppdrag att genomföra åtgärder som beslutas med stöd av 9 § första stycket jaktlagen (1987:259) och som i annat fall skulle ha utförts av myndighetens egen personal. Ett sådant avtal måste ges den formen att det klart framgår att det är fråga om en osjälvständig uppdragstagare som personligen står till förfogande för att under arbetsledning av en behörig befattningshavare vid polismyndigheten verkställa specifika åtgärder som myndigheten beslutar om. Det är dock viktigt att notera att ett uppdragsavtal kan få arbetsrättsliga konsekvenser som noggrant måste övervägas och polismyndigheten bör samråda med Rikspolisstyrelsen innan ett sådant avtal träffas.

Vilt som lider

63 § Av 40 b § jaktförordningen (1987:905) framgår att om frilevande vilt anträffas så skadat eller i sådan belägenhet att det av djurskyddsskäl snarast bör avlivas, får djuret avlivas även om det är fredat eller om avlivningen sker på annans mark.

Enligt 36 § jaktförordningen ska den som dödat ett sådant djur som sägs i 33 § första stycket jaktförordningen, snarast möjligt anmäla händelsen till närmaste polismyndighet. Detsamma gäller i fråga om älg eller hjort när djuret är fredat.

Allmänna råd

Bestämmelsen i 40 b § jaktförordningen (1987:905) torde inkludera situationer då skadan har uppstått vid en sammanstötning mellan motorfordon eller spårbundet fordon och vilt och situationer då skadan har uppstått genom naturliga händelser. Bestämmelsen innebär att envar som anträffar ett sådant skadat frilevande vilt äger rätt att avliva det. Således får t.ex. föraren av ett motorfordon eller spårbundet fordon avliva ett skadat vilt som finns kvar på platsen för sammanstötningen, under förutsättning att viltet är så skadat eller i en sådan belägenhet att det av djurskyddsskäl snarast bör avlivas. Avlivningen måste dock ske på ett från djurskyddssynpunkt godtagbart sätt.

Bestämmelsen torde i sig inte medge någon rätt att eftersöka viltet. Om skadan har uppstått av naturliga orsaker, medger bestämmelsen således inte att viltet får eftersökas. Inte heller polismyndigheten får genomföra ett eftersök av viltet i en sådan situation. Får polismyndigheten en anmälan om ett anträffat skadat vilt som inte har samband med en sammanstötning med motorfordon eller spårbundet fordon, bör därför i första hand aktuell markägare eller jakträttshavare kontaktas.

Om en eftersöksjägare frivilligt åtar sig att avliva det anträffade djuret, bör observeras att det inte är att betrakta som ett eftersöksuppdrag från polismyndigheten, att ersättning därför inte ska utgå och att någon viltolycksrapport inte ska upprättas i Nationella Viltolycksrådens databas.

64 § Enligt 36 § jaktförordningen (1987:905) ska den som omhändertagit, påträffat ett dött eller vid annat än tillåten jakt dödat ett djur av sådan art som sägs i 33 § första stycket jaktförordningen, snarast möjligt anmäla händelsen till närmaste polismyndighet, oberoende av vem djuret tillfaller. Detsamma gäller i fråga om älg eller hjort när djuret är fredat.

När en polismyndighet mottagit en anmälan enligt 36 § jaktförordningen, ska den, enligt 38 § samma förordning, se till att djuret tas omhand.

Allmänna råd

Bestämmelserna sammantaget innebär att om polismyndigheten får en anmälan om att t.ex. björn, varg, järv, lo, myskoxe, utter eller örn dödat vid en sammanstötning med ett motorfordon eller spårbundet fordon ska polismyndigheten se till att djuret tas omhand. Om djuren är fredade tillfaller de, enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt, staten och beträffande varg, björn, järv eller lo bör de överlämnas till Statens veterinärmedicinska anstalt och i fråga om övriga arter enligt 33 § första stycket jaktförordningen till Naturhistoriska riksmuseet.

Är djuret inte fredat tillfaller det jakträttshavaren i enlighet med 10 § jaktlagen (1987:259). Kan eller vill denne inte ta hand om djuret bör det tas omhand på samma sätt som sägs i första stycket.

Omfattar en anmälan älg eller hjort under fredningstid tillfaller djuret staten, med de undantag som följer av 34 § andra och tredje styckena jaktförordningen (1987:905). Polismyndigheten bör i första hand kontakta jakträttshavaren för att undersöka om denne vill ta hand om djuret. I annat fall kan djuret överlåtas till annan eller destrueras.

Bestämmelsen i 36 § jaktförordningen omfattar inte rådjur, vildsvin eller mufflonfår.

Lokala föreskrifter

Allmänna råd

Polismyndigheten bör i lokala föreskrifter meddela de ytterligare bestämmelser som behövs för tillämpningen av denna författning. Särskild vikt bör därvid läggas vid frågor om beslutsbefogenheter, rutiner för diarieföring och underrättelser till kontaktpersoner, eftersöksjägare och markägare eller jakträttshavare. Särskild vikt bör även läggas vid frågor om rutiner för underrättelser till länsansvarig inom polismyndigheten om en anlitad kontaktperson, eftersöksjägare eller anlitad jakträttshavare misstänks eller har dömts för brott eller har fått sitt vapen omhändertaget eller sitt tillstånd att inneha skjutvapen återkallat.

RPSFS 2012:33

Denna författning träder i kraft den 15 december 2012, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismyndighetens medverkan vid eftersök av vilt som varit inblandat i en sammanstötning med motorfordon (RPSFS 2010:6, FAP 226-1) ska upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

BENGT SVENSON

Lars Sävberger
(Polisavdelningen)

